

Til Kunnskapsdepartementet

Høringsuttalelse fra Likestillings- og diskrimineringsombudet vedrørende endringer i barnehageloven og opplæringsloven

Likestillings- og diskrimineringsombudet (ombudet) håndhever diskrimineringsforbudene i lovverket, gir veiledning og er en pådriver for likestilling, mangfold og et samfunn for alle. Ombudet har også tilsynsansvar for FN-konvensjonen for personer med nedsatt funksjonsevne (CRPD).

- Ombudet mener det er positivt at kommunens ansvar og forpliktelser for barn med nedsatt funksjonsevne tydeliggjøres i barnehageloven.
- Ombudet vil støtte forslaget om at retten til spesialpedagogisk hjelp og tegnspråkopplæring skal beholdes ved flytting til ny kommune inntil nytt vedtak foreligger.
- Ombudet er derimot skeptisk til forslaget om at forvaltningslovens kapittel IV-VI, ikke skal gjelde ved individuell tilrettelegging til barn med nedsatt funksjonsevne.
- Ombudet er også svært kritisk til og støtter ikke forslaget om at kommunen kan bestemme hvilken barnehage barn med nedsatt funksjonsevne skal få plass i.

Ombudet er opptatt av at regelverk og praksis må sikre oppbygging av kompetanse og tilstrekkelige ressurser for en optimal og inkluderende barnehagehverdag for alle uavhengig av hvilken kommune de bor i.

Klagerett ved individuell tilrettelegging (Forvaltningsloven kapittel IV-VI foreslås og ikke gjelde for tilrettelegging av barnehagetilbudet)

Departementet ønsker tilbakemelding på om fylkesmannen skal være klageinstans på individuell tilrettelegging av barnehagetilbud for barn med nedsatt funksjonsevne eller om dette bør behandles hos Likestillings- og diskrimineringsombudet etter diskriminerings- og tilgjengelighetsloven.

Siden fylkesmannen er klageinstans hva angår andre enkeltvedtak vedrørende barn i barnehagen, synes ombudet det er mest hensiktsmessig at det samme skal gjelde for individuell tilrettelegging. Det er vanskelig for foreldre å skille mellom spesialpedagogisk hjelp, som er individuell tilrettelegging, hvor foreldre har klagerett hos fylkesmannen og annen individuell tilrettelegging hvor det foreslås at foreldre ikke skal kunne benytte samme klageinstans. Foreldre vil mest se

barnehagehverdagen til sine barn i en helhet og hvilke tiltak som ligger under hvilke bestemmelser kan være vanskelig å skille.

Fylkesmannen har fagkompetanse og erfaring som skiller seg fra det som ombudet har mandat til å uttale seg om. Ombudet kan vurdere saksgang, kriterier og faktorer som er vektlagt for et vedtak men ombudet har som regel ikke kompetanse til å uttale seg om kvalitet eller kvantitet i det foreslåtte tiltaket. Ombudet har heller ikke instruksjonsmyndighet.

Ombudet håndhever diskriminerings- og tilgjengelighetsloven (dtl)

§ 16. Rett til individuell tilrettelegging av kommunale tjenester

(... Barn med nedsatt funksjonsevne har rett til egnet individuell tilrettelegging av kommunale barnehage tilbud for å sikre likeverdige utviklings- og aktivitetsmuligheter...)

I forarbeidene til dtl står det at klage først skal rettes mot sektormyndighetene før henvendelse til ombudet. At foreldre først klager til fylkesmann for så eventuelt å kunne henvende seg til ombudet er i tråd med praksis fra andre sektorer og helt uproblematisk etter ombudets mening.

Kommunens rett til å bestemme hvilken barnehage barn tilbys plass

Departementet mener at kommunen skal ha mulighet for å styre hvilken barnehage barn med nedsatt funksjonsevne tilbys plass i. Ombudet mener dette er å undergrave prinsippene om selvbestemmelse og inkludering som Norge er forpliktet å følge etter konvensjonen om rettigheter for personer med nedsatt funksjonsevne (CRPD).

Intensjonen med nærprinsippet i opplæringsloven der hensynet til funksjonshemmedes rett til å gå på skole med sine venner i sitt nærmiljø står sentralt, er helt avgjørende for videre inkludering og samfunnsmessig deltagelse senere i livet.

Venner og nærmiljø er ikke mindre viktig for yngre barns utvikling og forberedelse til skolestart. Forskning viser også at aksept og toleranse for annerledeshet utvikles gjennom samhold, felles deltagelse og nærhet.

Ombudet vil advare mot en segregerende praksis der vi risikerer å få egne barnehageenheter hvor funksjonshemmede plasseres.

Å se bort fra et så viktig prinsipp som selvbestemmelse vil innebære en svekkelse av funksjonshemmedes rettigheter, og ikke samsvare med diskriminerings- og tilgjengelighetsloven og konvensjonen om rettigheter for personer med nedsatt funksjonsevne samt svekke utviklingen i Norge når det gjelder målsettingen om full deltagelse i et samfunn med plass for alle, uavhengig av funksjonsevne.

Vennlig hilsen

Guri Hestflått Gabrielsen

Avdelingsleder

Eli Knøsen

seniorrådgiver